

# HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 23. broj

4. lipnja 2026.

cijena 300 Ft



## Godišnja skupština Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj

FOTO: STIPAN BALATINAC

4. i 5. stranica



Pješačko hodočašće u Đud

7. stranica



„K tebi se utječemo, dobra Majko“

11. stranica



U kozarskom vrtiću

15. stranica

## Promjene

Danas se u javnosti mnogo govori o promjenama – promjenama u društvu, zdravstvu, obrazovanju, socijalnim pitanjima, zapravo u mnogim područjima našega života. Svi smo željni promjena i, naravno, svi bismo voljeli da su one pozitivne i da se stvari popravljaju jer čovjek po naravi uvijek teži savršenstvu u svim pogledima života. Međutim, u vječnoj potrazi za načinom da se poboljša svijet oko nas najčešće zaboravljamo da sve kreće od nas samih. Stara mudrost kaže da je najbolji način da promijenimo svijet to da promijenimo sebe. Naša vlastita promjena mogućnost je koja pokreće i čini svijet ljepšim. Mijenjamo se u raznim životnim situacijama, međuljudskim odnosima i samom našem odnosu prema životu. Pritom je sasvim svejedno želimo li se mijenjati radi sebe ili radi drugih. Kad se dogodi promjena koja predstavlja korak bliže sebi, ona je istodobno i korak bliže drugima. Iza svih učinjenih stvari uvijek je čovjek koji, pretpostavljam, želi učiniti dobro, ali određeni uvjeti, prilike, sredina ili možda društvo mogu ga odvratiti od toga. U današnjem svijetu previše se naglašavaju materijalna dobra, njihov značaj neprimjetno se ušulja „pod kožu ljudi“ i polako se sve mjeri po tome. Čovjek u društvu konkurencije najčešće osjeća da se stalno treba natjecati s nekim i nečim, a djeca se s tim sretno već u najranijoj dobi. To svojevrsno učestalo natjecanje stvara nesigurnost u njima, a i u odraslim ljudima, uz osjećaj tjeskobe ili nedostatka. Strah od nesigurnosti često uzrokuje i pohlepu jer ljudi gomilanjem materijalnih dobara ili moći pokušavaju stvoriti iluziju kontrole i zaštite od nesigurne budućnosti. Pohlepna osoba nikad nije zadovoljna i uvijek će se fokusirati na ono što nema, što još mora nabaviti. A da bi čovjek to postigao, zanemaruje potrebe i prava drugih ljudi kako bi ostvario vlastitu korist. Želimo li promjenu, i mi sami trebamo nešto učiniti za nju. Materijalna dobra moramo shvaćati kao sredstvo za postizanje mira i sigurnosti, a ne kao cilj života. Kako ne bismo postali robovi materijalnih stvari, trebamo uspostaviti ravnotežu između „previše“ i „premalo“ u svakodnevnom životu, čime ćemo postići to da se osjećamo sigurnije i stabilnije. Tako ćemo znati da smo i mi sami dio dobrih promjena.

Beta

## GLASNIKOV TJEDAN

„Predsjednik HDS-a, kao i sam HDS, predstavlja sve Hrvate u Mađarskoj. Mnogo nas toga dijeli, među našim regijama postoje velike razlike, ali nas isto tako mnogo toga povezuje, puno više nego što mislimo.“



Nakon ostavke predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, koji je od 9. svibnja glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Skupštinu HDS-a do izbora novog predsjednika vodila je zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković.

Na redovitoj sjednici Skupštine HDS-a, održanoj 16. svibnja u Santovu, za predsjednika HDS-a izabran je Silvestar Balić.

Skupštini je nazočilo 19 od ukupno 31 zastupnika, koliko po zakonu ima sadašnji saziv Skupštine HDS-a – 21 zastupnik s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj i 10 zastupnika s liste Hrvati – Horvátok. Svih 19 nazočnih glasalo je za jedinog kandidata za predsjednika Skupštine HDS-a – za Silvestra Balića.

Na svojem statusu na Facebooku novi predsjednik HDS-a istoga je dana napisao: „Danas sam na sjednici Skupštine Hrvatske državne samouprave u Santovu izabran za predsjednika HDS-a. Kako sam u svome govoru naveo, iznimna je čast obnašati ovu dužnost, ali sam svjestan i velike odgovornosti te ću tijekom svog mandata postupati savjesno i prema svom najboljem znanju. Zahvaljujem svima koji su mi pomogli na tom putu i nadam se budućoj suradnji sa svim predstavnicima hrvatske zajednice.“

Pred njim je izazovan zadatak za koji su mu mnogi poželjeli puno mudrosti.

Tko je Silvestar Balić? Rođen je u Salanti u hrvatskoj obitelji od majke bošnjačke Hrvatice, a otac mu je bio iz Osijeka. Katolik je, ima sestru koja živi u Zadru. Oženjen je (supruga mu je podrijetlom iz hrvatske Baranje, odrasla u Salanti) te je otac trojice sinova.

Najmlađi je među dosadašnjim predsjednicima HDS-a, uskoro će navršiti 40 godina. Školovao se u pečuškoj hrvatskoj školi, gdje je i maturirao. Potom je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Pečuhu završio preddiplomski i diplomski studij te pedagoški modul i time stekao zvanje profesora hrvatskoga jezika i književnosti.

Od 2010. godine zaposlen je u Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj. Doktorirao je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na poslijediplomskom studiju kroatistike. Dana 26. ožujka 2021. uspješno je obranio doktorski rad „Hrvatska knjiga u Mađarskoj od 1918. do 2015.“ te stekao akademski stupanj doktora zna-

nosti iz područja humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika. Mentori su mu bili Vinko Brešić i István Blazsetin (Stjepan Blažetin).

Autor je knjige „Bibliografija hrvatskih časopisa u Mađarskoj“, u kojoj obrađuje sedam hrvatskih časopisa koji su izlazili od 1989. do 2009. godine, te urednik zbirke pjesama „Stjepan Ebrić: Pođimo već na put do groba miloga...“.

Silvestar Balić bio je zastupnik Skupštine HDS-a u mandatu 2014. – 2019. (od 2016. do 2019.), a ponovno je zastupnik s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj u aktualnom mandatu 2024. – 2029. Pred njim su tri godine u ulozi predsjednika HDS-a, dosad je obnašao dužnost savjetnika predsjednika. U svojem obraćanju nakon izbora naglasio je zahtjevnost i teret posla, ali i istaknuo da neće biti revolucionarnih promjena, da želi surađivati sa svim predstavnicima Hrvata u Mađarskoj i sa zastupnicima HDS-a te kako želi osnažiti rad institucija i ojačati ljudske resurse. Dodao je kako će i on sam do 2029. morati puno toga naučiti i puno toga vidjeti jer, kako je rekao „naša mreža je ogromna s puno ljudi, puno djece, puno obitelji, ali sam pozitivan što se tiče naše suradnje“.

Silvestar Balić već je u dva mandata predsjednik Hrvatske samouprave Salante te donaćelnik mjesta Salanta. Tu je dužnost, donaćelničku, napustio, a svoj radni odnos u Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj stavio u mirovanje.

Između ostaloga za hrvatske je medije izjavio i ovo:

„Osjećam ogromnu odgovornost, možda bih mogao reći da je to i teret. Ne želim biti revolucionar i mijenjati naš sustav. Ostvareno je mnogo rezultata posljednjih godina i upravo na tim rezultatima treba graditi i temeljiti daljnji rad.“

Predsjednik HDS-a, kao i sam HDS, predstavlja sve Hrvate u Mađarskoj. Mnogo nas toga dijeli, među našim regijama postoje velike razlike, ali nas isto tako mnogo toga povezuje, puno više nego što mislimo. Unatoč svim našim problemima i preprekama tijekom posljednjih 35 godina vjerujem da među Hrvatima u Mađarskoj postoji zajedništvo, da možemo povezati ovu zajednicu i surađivati. Sukoba interesa i različitih mišljenja uvijek ima, ali ako postoji želja za rješenjem i dijalogom, onda se to može riješiti.“

Branka Pavić Blažetin

## 35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

## Praizvedba u Hrvatskom kazalištu

## Plava boja snijega



Erika Žarac i András Mészáros

U pečuškome Hrvatskom kazalištu 17. studenoga premijerno je izvedena kazališna predstava nastala na tekst poznatoga hrvatskog pisca za djecu Grigora Viteza Plava boja snijega. Riječ je o dramskom tekstu koji nije nepoznat široj čitateljskoj publici jer je zastupljen u udžbenicima hrvatskoga jezika, a i dječje kazališne družine često posežu za njim, tako i kazališne i dramske skupine u našim hrvatskim školama. Mnogi su se naraštaji okušali u izvedbi Plave boje snijega u svojim školskim sredinama. Samo da se prisjetimo kako su prije nekoliko godina taj tekst uspješno odigrali i mali glumci pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležje, učenici martinačke osnovne ... Stoga će možda upravo postava Hrvatskoga kazališta kod njih naići na najbolji mogući prijam i iz nje će mnogo toga moći i naučiti, usvojiti dramski pedagozi u našim školama.

Redateljska palica povjerena je Lászlóu Bagossyju, čovjeku i redatelju koji osjeća titranje dječje igre i često se ogleda u režijama, bar u Hrvatskom kazalištu u predstavama koje su namijenjeni djeci, ali ne samo njima.

I ovoga puta Bagossy se odlučio za provjerenu družinu s kojom radi već nekoliko godina, u sastavu: Ivo Grišnik, Erika Žarac, Rafael Arčon, András Mészáros, Slaven Vidaković i Stipan Đurić, za scenografa Jánosa Erdősa, koreografkinju Évu Bálint, kostimografkinju Lauru Bagossy. Jezične savjete davala je Katja Bakija, a redateljski asistirao Zoltan Gatai. Više nego uspješni glazbeni dio i songove, posuđene iz Zagreba,

potpisuju dvojica majstora: Branko Stare i Richard Simonelli.

„Poštovana djeco, ovdje, ondje, svuda ... Ja sam, s poštovanjem, Dvorska luda. Služim kralja luđega od svijeta. Zabranjeno je da se kralju smiju! Zato se svi smiju samo meni, dvorskoj beni. A ja? Ja se smijem svima, jer to je dužnost svake lude, da i međ' ludima najludi bude. Pokušat ću zamisliti za vas jednu igru malu. Zapravo jednu kraljevsku šalu.” Ovim riječima Dvorska luda oliti Stipan Đurić otvara kazališnu igru i vodi nas na dvor kralja Karaslava. Uz izrazito naglašavanje komičnih elemenata, redatelj je nastojao priložiti djeci i odraslima svijet čudesnoga i mogućeg u bajci i, naravno, pridobiti ih. U tome su mu pomogli sferktni kostimi koji su plijenili svojim bojama, te scena u plavom i crvenkasto-narančastom. János Erdős našao je pravo rješenje za minimalistički, ali u svakom slučaju funkcionalni prostor igre. Značajka je to scenografa koji rade u Hrvatskom kazalištu suočeni sa scenom koja je veličinom mala i ulazi u gledalište, ali upravo to nadaje i izazove, pa i nadahnuća.

Kralj Karaslav u interpretaciji Ive Grišnika, princeza Krizantema, Erika Žarac, Kačkavalj, dvorski mudrac u izvedbi Rafaela Arčona, András Mészáros kao general Razbinos, Slaven Vidaković, kraljev pastir Kaloper, i Stipan Đurić, dvorska luda, u nepuni sat kazališne igre uveli su nas u čarobni svijet boja i na dvor kralja gdje se naravno unatoč sitnim podvalama i nerazumijevanjima na kraju, dakako upornošću i histerijom princeze Krizanteme, ali i znanjem pastira

Kalopera, događa neizostavni sretni svršetak. Princeza se udaje za svoga pastira, kralj se odriče pola kraljevstva u korist zeta i sreće svoje kćeri, a general Razbinos ostaje kratkih rukava, iako smo svi mi pomalo žalili što se i on nije domogao dijela slatkoga kolača. Dvorska luda režirala je još jednu predstavu, a mudrac Kačkavalj otišao u svoju sobu razmišljati o pitanjima na koje ni sam ne zna odgovor.

Simpatije djece i odraslih pobrali su svi, ali se ipak najviše pljeskalo generalu Razbinosu i princezi Krizantemi. Zašto? Saznat ćete ako u svome mjestu, u Hrvatskom kazalištu ili u svojoj školi budete imali priliku pogledati prvu praizvedbu kazališne sezone 2005./06. Hrvatskoga kazališta Pečuh, dječji igrokaz Plava boja snijega.

Branka Pavić Blažetin

## Lutkari iz Mostara u Pečuhu

U Hrvatskom kazalištu u Pečuhu 24. i 25. studenoga gostuje Lutkarko kazalište iz Mostara s lutkarskom predstavom Pinokio. U četvrtak, 24. studenoga, predstava počinje u 14, a u petak, 25. studenoga, u 10 sati prije podne, u zgradi Hrvatskoga kazališta Pečuh.

## Gostovanje Hrvatskoga kazališta u Tuzli

Dana 19. studenoga Hrvatsko kazalište Pečuh gostovalo je u Tuzli. Ono se tuzlanskoj kazališnoj publici predstavilo s predstavom Misija T. Veze između Hrvatskoga kazališta Pečuh i Tuzlanskog pozorišta plodne su i traju već godinama.

## Trenutak za pjesmu

Andi Novosel

stari otac

stari otac  
i stara mat  
govorili ste  
tri jezike

otac i mati  
govoru još  
dva jezike –  
hrvatskog samo  
podmuče i tiho

kćerka i sin  
govoru samo  
jedan jezik  
državni nimški jezik!

to je napredak  
su rekli naši  
političari  
i njeve poslovodje

# GODIŠNJA SKUPŠTINA UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ ODRŽANA U SALANTI

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj (SHM) – krovna udruga utemeljena 1990. godine koja okuplja Hrvate iz šest hrvatskih regija: od Bačke preko Baranje, Podravine, Pomurja i Gradišća do peštanske regije i Budimpešte – 9. svibnja u baranjskoj Salanti održala je redovitu godišnju skupštinu u mjesnom kulturnom domu. Na svega polusatnoj sjednici skupština je uz usmenu dopunu predsjednika Jose Ostrogonca bez rasprave, drugih prijedloga i primjedbi jednoglasno prihvatila pismeno predloženo Izvješće o radu za 2025. godinu, Financijsko izvješće za 2025. godinu, Radni plan za 2026. godinu i Financijski plan za 2026. godinu. Drugih prijedloga nije bilo, a nakon skupštine uslijedilo je druženje i zajednički ručak. Dan je uljepšan kulturnim programom KUD-a „Marica“ u pratnji TS-a „Misija“.

U ime domaćina nazočne članove udruge, uzvanike i goste srdačno je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić, koji je ukratko predstavio mjesto naseljeno Bošnjacima – bošnjačkim Hrvatima. Kako je uz ostalo naglasio, Salanta je prije sto godina bila gotovo potpuno hrvatsko naselje, što danas više nije tako. Naveo je i druga naselja bošnjačkih Hrvata u okolici Pečuha.

Nakon pozdravnih riječi domaćina nazočnima se obratio predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, koji je utvrdio potreban kvorum uz napomenu kako je prema imeniku nazočan 201 član.



## O prošlogodišnjem radu

Budući da drugih prijedloga nije bilo, jednoglasno je prihvaćen pismeno predložen dnevni red. U usmenoj dopuni Izvješća o radu za 2025. godinu predsjednik Ostrogonac naglasio je kako su lani obilježili 35. godišnjicu utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj, a odlučili su da neće biti središnje priredbe, nego da će slaviti po regijama. Tako su objavljena tri izdanja u nakladi Croatia: „35 godina Saveza Hrvata u Mađarskoj“, zbirka karikatura „Nevidljiva svakodnevica“. Promocije su u tijeku – u Budimpešti je već održana prva, uskoro će se održati i u Baji, a još ove godine planiraju i u Pečuhu. U vezi s parlamentarnim izborima Ostrogonac je kazao da je Savez dao svoj doprinos pozivima da se naši ljudi ne ispišu ili, ako nisu upisani, da se upišu u popis hrvatskih birača za parlamentarne izbore. Savez je podržao listu



Za zapisničarku je izabrana Angela Šokac Marković, a za ovjerviteljice Jutka Poljak i Noémi Páli. U Odbor za prebrojavanje izabrani su Marija Pilšić, Robert Ronta i David Gregeš. Kako je uz ostalo naglasio predsjednik Ostrogonac, pozivnice s materijalom za skupštinu dostavljene su svim članovima e-poštom, što znatno olakšava pozivanje, a i smanjuje troškove. Uz to sav materijal objavljen je na mrežnoj stranici <https://www.horvatokszovetsege.hu/kozgyules.html> te, kao i svake godine, i u tjedniku „Hrvatski glasnik“. Budući da drugih prijedloga nije bilo, jednoglasno je prihvaćen pismeno predložen dnevni red: 1. Izvješće o radu u 2025. godini, 2. Financijsko izvješće za 2025. godinu, 3. Radni plan za 2026. godinu, 4. Financijski plan za 2026. godinu, 5. Razno.





koju je sastavila skupština HDS-a, a na izborima je za glasnogovornika potvrđen Ivan Guban, dosadašnji predsjednik HDS-a. Svi dosadašnji kandidati i izabrani glasnogovornici bili su članovi Saveza i Predsjedništva, naglasio je uz ostalo Ostrogonac. Lani je u Gari uspješno održana skupština kao najveći događaj. Zahvalio je domaćinima prošle i ovogodišnje skupštine, a i Uredu HDS-a u Pečuhu koji im puno pomaže, što je jako važna pomoć jer Savez nema svoju administraciju (osim članova Predsjedništva i Odbora). Među priredbama istaknuo je Markovo na Vancagi u Baji i Državni hrvatski dan u Pečuhu. Izrazio je zadovoljstvo zbog nazočnosti dvaju predsjednika, ali je dao primjedbu da nije bilo posebnog susreta s čelnicima Hrvata u Mađarskoj. KUD „Ladislav Matušek” iz Kukinja predložen je za državnu nagradu „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”. Osim toga održali su promociju knjige Ivana Dulića o Bunjevcima u Baji „Hrvati u Bačkoj i stvaranje samostalne hrvatske države – bunjevački slučaj”. Kako je kazao, nažalost je bunjevačko pitanje još uvijek aktualno. Isto tako obilježeno je nekoliko obljetnica: 35 godina Zornice, 25 godina Croatice, 30 godina Hrvatskog glasnika i 30 godina HDS-a. Podupirali su skromnim sredstvima i regionalne priredbe (jer od 5 milijuna operativne potpore nema velikih mogućnosti). Izrazio je i zadovoljstvo s redovitom potporom matične domovine. Bez primjedbi i drugih prijedloga skupština je jednoglasno prihvatila Izvješće o radu u 2025. godini.

### Financijsko izvješće

Usljedilo je Financijsko izvješće za 2025. godinu, koje je predstavila predsjednica Odbora. Savez Hrvata u Mađarskoj u 2025. godini ostvario je prihode (od članarine, državne potpore, Fonda „Gábor Bethlen”, potpore Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH i kamata) u iznosu od 13 987 852 forinte, a rashode u iznosu od 13 141 743 forinte. U pričuvu ima 12 000 000 forinti, od kojih se planira kamatni prihod u iznosu od 3 000 000 forinti. Uz primjedbu predsjednika Ostrogonca o uplati članarine bez drugih primjedbi i prijedloga skupština je jednoglasno prihvatila pismeno Izvješće o financijama.

### Plan rada za tekuću godinu

Uz dnevni red Plan rada za 2026. godinu predsjednik Ostrogonac naglasio je da su dobili operativnu potporu (CISZ) za civilne udruge, stoga su im na raspolaganju sredstva za troškove godišnje skupštine. Isto tako mogu podmiriti i troškove prijevoza za skupštinu iz naših regija. Istaknuo je i Državni dan Hrvata, koji će

se ove godine prirediti u Bačkoj – u Baji. Spomenuo je da će i ove godine biti priređeni Dani hrvatskoga jezika u Gradišću. U svakoj regiji organizirat će po jednu veliku Savezovu priredbu, kulturno-gastronomsku priredbu Ljeto na Dravi u Podravini, Markovo u Baji, Hrvatski piknik u Budimpešti, a programe povezane s 35. obljetnicom Zornice će nastaviti. Sredstva od Fonda „Gábor Bethlen” za kulturne sadržaje još nisu dobili, ona se očekuju tek nakon utemeljenja nove vlade. Stoga Markovo u Baji neće biti održano jer nemaju sredstva. Neće izostati programi, ali se moraju odgoditi. Skupština je bez rasprave i primjedbi jednoglasno prihvatila i Plan rada za 2026. godinu.

### O financijskom planu

Financijski plan za 2026. godinu planiran je prema prošloj godini, a bez rasprave i primjedbi jednoglasno je prihvaćen s jednakim prihodima i rashodima od 26 720 857 forinti. Prihode planiraju uz godišnju potporu Fonda „Gábor Bethlen” (5,5 milijuna forinti), Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH (3 milijuna forinti) i od članarine (1,5 milijun forinti). U pričuvu ima 12 000 000 forinti, od kojih planiraju kamatni prihod u iznosu od 3 000 000 forinti.

U vezi s članarinom predsjednik Joso Ostrogonac najavio je digitalno knjigovodstvo i račune, a godišnja članarina ostaje 2400 forinti. Međutim, još uvijek nije napravljena revizija članstva da se vidi koliko članova udruga ima, tko želi ostati član i plaćati članarinu. Operativnu potporu (CISZ) dobili su u iznosu od 4,9 milijuna forinti, a od matične domovine tražili su 3,5 milijuna forinti. Očekuju se dakle potpore Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH i Fonda „Gábor Bethlen” za kulturne sadržaje te prihod od članarine za 2026. godinu. Dodao je i pričuvu od 12 milijuna forinti koja se ne dira – čuvaju je već godinama, od čega očekuju kamatni prihod od 3,5 milijuna forinti. Planirani su i skromni honorari, prije svega za pravnika (bez kojega se ne može) i za knjigovodstvo. Svi obračuni i prijave na natječaje predane su uredno i na vrijeme. Istaknuo je i iznimno dobre odnose sa Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan RH.



Budući da pod točkom Razno nije bilo drugih prijedloga ni primjedbi, skupština je zaključena, a dan nastavljen zajedničkim ručkom i druženjem u dvorištu kulturnog doma uz gastronomsku ponudu domaćina i gostiju. U ranim poslijepodnevним satima događanje su uljepšali članovi domaćeg KUD-a „Marica”, koji kao udruga djeluje više od 30 godina, a kao plesna skupina i više.

S. B.

## O radu i planovima Hrvatske samouprave Kačmara

Početak godine hrvatske samouprave prihvatile su proračun i plan rada za 2026. godinu. Hrvatska samouprava Kačmara zacrtala je svoje planove za tekuću godinu, a mogućnosti nisu velike jer će gospodariti s prilično skromnim proračunskim sredstvima. Na natječaju su dobili samo potporu za Bunjevački dan, kazala nam je među ostalim predsjednica Teza Balažić govoreći o radu, planovima i programima.

Kako nam je uz ostalo kazala predsjednica, Hrvatska samouprava Kačmara planirala je ovogodišnji proračun samo s operativnom državnom potporom u iznosu od 1 352 000 forinti. Uz to se nadaju i potpori za javne zadaće približno s istim iznosom kao lani, kad su dobili 1 613 000 forinti.

Svake godine predaju i prijave na više natječaja Fonda „Gábor Bethlen“, dvije ili tri, ali redovito osvajaju potporu samo na jednom. Tako su i ove godine dobili potporu samo za Bunjevački dan. Jako je ogorčena jer su zbog nedostatka sredstava odbili natječaj za program obilježavanja 20. godišnjice obnove kapelice na kačmarskoj Vodici planiran u listopadu. Nažalost, neće moći održati veću priredbu i smatra da ne vrijedi ulagati toliko truda kad se on ne nagrađuje.



Trojezični natpis na ulazu u selo

Nažalost, ni seosko vodstvo ne podržava te aktivnosti niti im osigurava stolove, klupe i šatore. Zato će još promisliti kako će obilježiti spomenute obljetnice. Hrvatska samouprava najzaslužnija je za obnovu i održavanje tog marijanskog svetišta. I ove godine organizirat će tradicionalni Susret narodnih pjevačkih

kazala predsjednica Teza Balažić, već imaju više poziva – na skupštinu umirovljenika u Velikoj, ali se taj termin podudara s planiranim putovanjem uz petodnevni izlet u Selce u Hrvatsku (iako to nije hrvatski program jer se može prijaviti svatko iz Kačmara i okolnih naselja), zatim poziv na Antunovo u Baji, na Spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači i susret hrvatskih pjevačkih zborova. Već više godina redovito sudjeluju i na priredbi Ikavica u prekograničnom naselju Stanišić u Srbiji na poziv Hrvatskog kulturnog društva i proslavi kolonizacije u studenom. U prosincu će pak sudjelovati na Susretu crkvenih zborova u Dušniku i



Bunjevačka plesna skupina kačmarskih učenika

Ove godine u veljači su priredili Bunjevačko prelo, a proslavili su i Dan žena. Slijedi Bunjevački dan 6. lipnja, a u toj prigodi ugoštit će KUD iz Bilja iz Hrvatske. Kako dodaje, hvala Bogu, neće imati velikih troškova jer su gosti prihvatili poziv bez traženja ikakvih troškova za nastup u Mađarskoj. U prigodnom programu nastupit će i djeca iz vrtića i škole, polaznici odgoja odnosno predmetne nastave hrvatskoga jezika, te Ženski pjevački zbor Hrvatske samouprave Kačmara. Nakon programa bal će svirati Orkestar „Badel“ iz baranjskog Udvara. U povodu 20. godišnjice obnove kapelice na kačmarskoj Vodici i 15. godišnjice obnove svetog bunara planiraju okupljanje, ali još ne znaju uz koji program. Nažalost, mlade ne zanima misa, starijih je već sve manje, a župnik nije zainteresiran da radi bilo što na Vodici niti vodi brigu o narodnosnim sadržajima.

zborova iz Bačke, a uz njih svoj dolazak najavio je i pjevački zbor „Ledena berba“ iz prijateljskog naselja Velika iz Hrvatske. Kao i svake godine, u došašću će proslaviti matrice i oce, blagdan bunjevačkih majki i očeva. Time će završiti programe za ovu kalendarsku godinu. Osim toga, predali su prijavu na natječaj Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH za dva projekta: za Bunjevački dan i za hodočašće u Mariju Bisticu.

Pod okriljem Hrvatske samouprave djeluje i Ženski pjevački zbor, a kako nam je



Ženski pjevački zbor Hrvatske samouprave Kačmara

Božićnom koncertu. Skoro za svaki mjesec imaju neki program, a sad se ekipa Hrvatske samouprave Kačmara pod vodstvom bivšeg predsjednika Grge Išpanovića priprema za Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča koje će se održati 25. travnja u Kalači.

S. B. • Foto: Arhiva Hrvatskoga glasnika

## PJEŠAČKO HODOČAŠĆE U ĐUD

Dana 9. svibnja održano je već tradicionalno pješačko hodočašće u Đud u organizaciji Pečuške biskupije. Hodočasnici su pješice hodočastili od Pečuha do marijanskog svetišta u Đudu s biskupom Lászlóom Felföldijem i pod geslom „Mir vama! Ja sam, ne bojte se!” (Lk 24,36).

U spomen na tisućitu obljetnicu osnutka Pečuške biskupije 2009. godine prvi je put organizirano hodočašće čije je određite svake godine Máriagyúd (Đud), jedno od najstarijih marijanskih svetišta u Mađarskoj. Ta dionica, duga 22 kilometra, godišnji je ispit i za tijelo i za dušu vjernika. Hodočasnici su se okupili u sedam sati ujutro na rubu grada Pečuha te su nakon zajedničke molitve s biskupom krenuli cestom 58 preko Salante i Túronya prema Đudu.

Više od 500 hodočasnika krenulo je na put, a potom je u svetištu oko 1200 vjernika nazočilo biskupskoj svetoj misi. U svetištu je putnike dočekaio župnik Andor Keresztes, a slijedila je zajednička molitva i potom sveta misa. Na svetoj misi pjevali su među ostalima i članovi Mješovitog pjevačkog zbora Hrvata grada Harkanja, i to dvije prigodne crkvene pjesme na hrvatskom jeziku: „Krist na žalu” i „Zdravo, Djevo”.

Foto: Pécsi Egyházmegye



U Salanti

## III. međunarodni festival kuhanja tripica

III. međunarodni festival kuhanja tripica održan je 25. travnja 2025. u Mišljenu u organizaciji udruge „Naši ljudi” i Hrvatske samouprave Mišljena te uz pokroviteljstvo glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Joze Solge. Brojne ekipe iz Hrvatske, Mađarske, Srbije te Bosne i Hercegovine predstavile su svoje znanje u pripremanju jela koje se ili ne voli ili istinski voli.



Baranjski svirci

Stručni žiri – u kojem su bili majstor tradicijske kuhinje, poznati vojvođanski kuhar i „gastro vitez” Radovan Subin te majstori Milan Kovačević, David Kaposi i Goran Taradija – imao je nimalo lagan zadatak. Natjecateljske ekipe kuhale su i međusobno kušale jela, družile se i zabavljale, dok je glazbenu pozadinu osigurao Tamburaški sastav „Fermata”. Priređena je i prigodna izložba hrvatskih narodnih nošnji koju je osmislila Vesna Velin te radionice vještih ruku.

I ove godine na natjecanje su se odazvali kuhari amateri iz Mađarske, Hrvatske i Srbije. Okupilo se poznato društvo, a vesela atmosfera potrajala je do kasnih sati. Sudjelovalo je 11 ekipa iz raznih naselja iz Mađarske, ekipe Bugara te gosti iz Ivanić-Grada,

Garešnice, Bihaća i Kikinde. Prvo mjesto osvojila je ekipa Hrvata iz Dombola, drugo mjesto ekipa Starina, a treće mjesto ekipa iz Garešnice.

Tripice su se kuhale u kotlićima – netko je dodao svinjske nogice i uši, a netko svinjski mozak kako bi jelo bilo još bogatije okusom. Naravno, budući da tripice ne voli svatko, za posjetitelje su pripremljeni i sarma, gulaš od graha te čevapi.

Cilj manifestacije nije bio samo natjecanje nego i očuvanje tradicije te zajedničko druženje uz nareske i pića koja su ekipe donijele – od domaćih travarica, suhomesnatih delicija i sireva do kolača i izvrsnih vina.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Kozármisleny Város Önkormányzata (Facebook)

## 13. FESTIVAL POVIJESTI KLIOFEST

Na svečanosti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u okviru ovogodišnjeg Festivala povijesti Kliofest 8. svibnja uručene su festivalske nagrade povjesničarima za 2025. godinu. Tako je Nagrada „Jaroslav Šidak” za inozemnog autora dodijeljena dr. sc. Gézi Pálffyju, mađarskom povjesničaru, za dugogodišnji doprinos istraživanjima hrvatske povijesti.

Géza Pálffy ugledni je mađarski povjesničar i stručnjak za rani novi vijek, hrvatsko-ugarsku državnu zajednicu te Habsburšku Monarhiju. Od 2022. godine dopisni je član Mađarske akademije znanosti (MTA). Pálffy je poznat po istraživanjima odnosa između Ugarske, Hrvatske i Bečkog dvora, a mnogi njegovi radovi prevedeni su na hrvatski jezik te su iznimno važni za razumijevanje hrvatske povijesti u ranom novom vijeku.

Istoga dana u okviru festivala u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je okrugli stol „Ponovno na Mohaču, 1526. – 2026.” (dvije sesije). U prvoj sesiji uz moderiranje Suzane Simon sudjelovali su Nenad Moačanin, Géza Pálffy, Martyn Rady, Alexandru Simon, a u drugoj sesiji održan je panel o interpretaciji Mohačke bitke i razdoblja nakon nje nastavnika na Katedri za povijest Sredozemlja, srednje i jugoistočne Europe Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Panel je moderirala Suzana Simon, a sudjelovali su Hrvoje Petrić, Marko Šarić i Nada Zečević.

Branka Pavić Blažetin

## Tanacov program u duhu blagdana Duhova

Pečuški KUD „Tanac” 9. svibnja imao je samostalnu plesnu večer pod naslovom „Uoči Duhova”. Nastup u kulturnoj četvrti Zsolnay ostvaren je uz potporu iz programa „Sándor Csoóri”. Nastupili su svi uzrasti KUD-a „Tanac” uz pratnju orkestra koji je za tu priliku osiguravao glazbenu podlogu.



Lipótváros, Salante, Novog Sela, Hrvatska samouprava Đursko-mošonsko-šopronske županije te Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Organizatori

### TRENUTAK ZA PJESMU

*Ovdi nama kažu, ovdi nama kažu, ljeljo  
Seka neudana, seka neudana, ljeljo  
Il' ju vi udajte, il' ju vi udajte, ljeljo  
Il' ju nama dajte, il' ju nama dajte, ljeljo  
Da ju mi udamo, da ju mi udamo, ljeljo  
Za našega kralja, za našega kralja, ljeljo!*

Kako su naglasili organizatori, KUD „Tanac” i ove se godine sprema na pohod u Ameriku te je i sav prihod od ulaznica za ovu večer namijenjen za pokrivanje dijela troškova putovanja. Putuju u Chicago kod svojih prijatelja te će imati i niz nastupa. Dosad su potporu njihovu putovanju dale brojne hrvatske mjesne i županijske samouprave u Mađarskoj te Hrvatska državna samouprava. To su hrvatske samouprave Dombovara, Dušnoka, Starina, Gare, Katolja, Baškuta, Martinaca, Komlova, Koljnofa, budimpeštanskog okruga

## „Nijanse” – svibanjski nastupi u Hrvatskoj



Ženska vokalna skupina „Nijanse”

Ženska vokalna skupina „Nijanse” iz Koljnofa 8. svibnja održala je koncert u domu kulture u srcu Poljica – u Gatima. Ženska vokalna skupina „Nijanse” osnovana je u kolovozu 2024. godine kao sekcija Folklorne grupe „Koljnof” radi očuvanja hrvatske pjesme, riječi i običaja. U svojem glazbenom repertoaru imaju niz raznih gradišćanskih, ali i hrvatskih crkvenih, svjetovnih, klapskih, modernih te folklornih skladbi. Koncert je održan u sklopu programa Dani Hrvata iz Mađarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji. „Nijanse” su održale koncert klapske moderne i folklorne skladbe. Unatoč kratkom djelovanju skupina je već prepoznata po visokoj kvaliteti izvedbe i posvećenosti očuvanju hrvatske riječi, pjesme i običaja izvan granica domovine. Njihov glazbeni repertoar odražava bogatstvo hrvatske baštine spajajući tradiciju i suvremenost. Posjetitelji su mogli uživati u specifičnim gradišćanskim narodnim napjevima, hrvatskim crkvenim i svjetovnim skladbama, suvremenim vokalnim obradama i klapskoj pjesmi.

„Cilj je našeg djelovanja čuvanje identiteta glazbom, a nastup u Gatima vidimo kao dragocjenu priliku za povezivanje s našim narodom u domovini”, poručuju iz skupine. Redovito nastupaju na međunarodnim festivalima, uključujući nedavne nastupe u Subotici te na regionalnim manifestacijama u Gradišću.

Na splitskim Prokurativama 9. svibnja u sklopu programa Sudamje, u sklopu manifestacije „Živa baština Dalmacije”, nastupila je Ženska vokalna skupina „Nijanse”. Manifestacija je okupila brojne sudionike, a Prokurative su tijekom dana bile mjesto susreta, glazbe, tradicije i dalmatinskog zajedništva.

Branka Pavić Blažetin  
Foto: kuu-mosor.hr

## TAMBURA ZA DUŠU

Od 7. do 9. svibnja održana su tri dana vrhunske tamburaške glazbe, tradicije i dobre atmosfere. Tamburaši iz Hrvatske i inozemstva slavili su nove pjesme i bogatstvo folkloru u Sportskoj dvorani OŠ Vilima Korajca u Kaptolu kraj Požege. 7. svibnja održan je koncert tamburaških sastava „Tambura bez granica”, 8. svibnja 51. festival „Zlatni glas Zlatne doline”, a 9. svibnja smotra folkloru „Šokačko se kolo vije”.

Na festivalu „Zlatni glas Zlatne doline” kao gosti večeri nastupili su vrhunski tamburaši – Tamburaški sastav „Šokci”. Taj legendarni slavonski sastav već desetljećima njeguje izvorni tamburaški izričaj i donosi pjesme koje mirišu na ravnicu, tradiciju i pravi bečarski duh.



Na 51. festivalu tamburaških pjesama „Zlatni glas Zlatne doline” premijerno su izvedene 23 skladbe. Uz već poznate dugogodišnje goste festivala prvi put predstavilo se čak sedmero solista, a pred kaptolačku publiku prvi je put stalo pet tamburaških sastava. Među sudionicima tog međunarodnog festivala bili su gosti iz pet država (Njemačke, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Slovačke) – Radoslav Janković iz Bratislave (Slo-

vačka), Tamburaški sastav „Misija” iz Pečuha (Mađarska), Marko Križanović iz Subotice (Srbija), a nakon dugo vremena predstavio se i jedan ženski tamburaški sastav – Dive.

Skladba koja je osvojila 1. mjesto po ocjeni stručnog žirija ide na finalnu večer festivala Zlatnih žica Slavonije u Požege, a skladba koja je zauzela 2. mjesto ide u polufinalnu večer na istom festivalu.



Među 23 izvođača bili su Marko Križanović i naš Tamburaški sastav „Misija” iz Pečuha. Oni su izveli svoju novu skladbu, „Prava ljubav” (3:45), za koju su tekst napisali Marko Križanović i Đurđa Habel, a glazbu Marko Križanović i Márk Jerant.

Branka Pavić Blažetin



Bogatstvo...

KUD „Sumarton”

# Hrvatska sezona 2026. počinje rekordnim proljećem – mađarsko tržište dinamično raste

Na konferenciji za novinare Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, koja je održana 29. travnja na krovnoj terasi hotela Kimpton BEM Budapest, direktorica Ivana Herceg predstavila je detaljne podatke o razvoju sezone 2026. s posebnim naglaskom na mađarsko tržište. Regije Čakovec i Međimurje također su tijekom događanja predstavile svoj turistički razvoj.

Turistička sezona 2026. za Hrvatsku se odvija iznimno dobro. Prema podacima iz sustava eVisitor do 25. travnja zemlja je zabilježila 2 milijuna dolazaka i 5,5 milijuna noćenja gostiju, što predstavlja porast od 4 % u dolascima i 2 % u noćenjima gostiju u odnosu na 2025. godinu. Najpopularnije su destinacije Zagreb, Dubrovnik, Split i Rovinj, dok su vodeća tržišta s kojih turisti dolaze Njemačka, Slovenija i Austrija.

Posebno je važan učinak mađarskog tržišta: prema podacima do 25. travnja u Hrvatsku je stiglo 39 tisuća mađarskih turista koji su ukupno ostvarili 110 tisuća noćenja. To predstavlja porast od 8 % u dolascima i porast od 12 % u noćenjima u odnosu na isto razdoblje 2025., što bi također moglo nagovijestiti novi rekord za 2026. godinu.

„Ponosni smo na ono što smo postigli na mađarskom tržištu, i u pogledu broja turista i u pogledu kvalitete veza. Rast od 12 % dokazuje da naša ulaganja u promociju i poboljšanu dostupnost donose plodove“, naglasila je Ivana Herceg, direktorica HTZ-a u Mađarskoj.

Slično godišnjim podacima za 2025., Kvarner predvodi ljestvicu s 32 tisuće noćenja gostiju, a slijedi Istra s 26 tisuća. Zadarska županija na trećem je mjestu s 11 500 noćenja, a Splitsko-dalmatinska s 10 tisuća i Šibensko-kninska županija s 5500 noćenja gostiju zaokružuju prvih pet.

Najpopularnija su odredišta prema dolascima Zagreb, Opatija, Rovinj, Crikvenica i Umag. Prosječno je trajanje boravka 2,8 noći, što je slično kao prošle godine.

## Proširena ponuda letova

Pristupačnost mađarskim turistima dodatno će se poboljšati time što će u ljetnoj sezoni 2026. biti u funkciji izravni redoviti letovi iz Budimpešte za dvije hrvatske destinacije:

- ♦ Wizz Air: Budimpešta – Zadar (pet puta tjedno: utorak, srijeda, petak, subota, nedjelja), 2. lipnja – 30. rujna
- ♦ Wizz Air: Budimpešta – Dubrovnik (tri puta tjedno: utorak, petak, nedjelja), 2. lipnja – 29. rujna



Veleposlanik Andrić s Ivanom Herceg i gostima

- ♦ Ryanair: Budimpešta – Zadar (četiri puta tjedno: utorak, četvrtak, subota, nedjelja), 9. lipnja – 19. rujna
- ♦ Ryanair: Budimpešta – Dubrovnik (četiri puta tjedno: ponedjeljak, srijeda, petak, nedjelja), 7. lipnja – 18. rujna.

Proširena ponuda zračnih letova poboljšat će dostupnost južne Dalmacije i središnje jadranske obale te stvoriti nove mogućnosti za posjete gradovima za aktivne putnike, ali i za putnike zainteresirane za kulturni turizam.

Medijska kampanja Hrvatske turističke zajednice „Pronađi svoj Pomalo“ poziva putnike da otkriju umijeće hrvatskog usporavanja – bezbrižan, neuzurban mediteranski pristup koji je savršen protuotrov za užurbanost svakodnevnog života.

Osim toga, ove je godine pokrenut sustav označavanja i certificiranja kvalitete „Lokalni domaćin“, koji certificira pružatelje smještaja i usluga koji predstavljaju autentično hrvatsko gostoprimstvo i lokalne vrijednosti, čime se jačaju uvjeti za održivi turizam temeljen na iskustvu.

## Mađarski novinari primaju nagradu „Zlatna penkala“

U travnju 2026. na svečanoj dodjeli nagrade Zlatna olovka u Rijeci tri mađarska predstavnika medija prepoznata su za izvanredan rad u promociji hrvatskog turizma: Erzsébet Szabó (MTVA) te Gábor Tenczer i Dániel Fiántok (Telex). Nagrada je simbolično priznanje za produbljivanje odnosa s medijima Hrvatske i Mađarske.

## Međimurje – prva hrvatska zelena destinacija

Na susretu s novinarima Tonia Beranec, viša suradnica Turističke zajednice Međimurske regije, predstavila je turistički razvoj regije. Regija, koja graniči s Mađarskom i ima s njom snažne povijesne veze, predstavlja dobru praksu u održivom turizmu kao prva hrvatska zelena destinacija.

Kulturno bogatstvo regije dobro ilustrira činjenica da su u toj regiji registrirana 83 elementa materijalne i nematerijalne kulturne baštine od kojih je 19 dio nacionalno zaštićene nematerijalne kulturne baštine. To uključuje narodnu pjesmu Međimurja (UNESCO-ova nematerijalna kulturna baština), tradiciju ispiranja zlata, izradu i sviranje cimbalu, tradiciju ukrašavanja crnih uskrasnih jaja u Donjoj Dubravi i zanat izrade glazbenog instrumenta tamburice. Regija trenutačno ima 47 obnovljenih lokaliteta baštine otvorenih za turiste. U tijeku su i dva velika projekta: preobrazba dvorca Feštetić u moderni centar za doživljaje i obnova Hirschlerove palače, koja će postati Posjetiteljski centar Palače narodnih pjesama Međimurje. Dva projekta imaju ukupnu vrijednost od 12 milijuna eura (iz sredstava NPOO-a) i privući će ukupno 10 milijuna eura ulaganja u regiju.

## Čakovec – rodni grad Nikole Zrinskog i festival Porcijunkulovo

Filip Horvat, glavni direktor Turističke zajednice Čakovec, predstavio je gradske atrakcije. Grad, smješten 90 kilometara od Zagreba blizu mađarske i slovenske granice, sjedište je Međimurske županije i ponajprije je poznat kao rodni grad Nikole Zrinskog, herojskog branitelja u bitci kod Sigeta.

Jedno je od najvažnijih kulturnih događanja u gradu Festival Porcijunkulovo, koji će se održati od 29. srpnja do 2. kolovoza 2026. godine. Na događanju će biti izložene i replike zrinskog novca, izvorno kovanog između 1463. i 1578. od zlata, srebra i olova.

Kršul

## „K TEBI SE UTJEČEMO, DOBRA MAJKO“

Pod geslom „K tebi se utječemo, dobra Majko“ održano je ovogodišnje hodočašće (Hrvatsko shodišće) u Juru k Krvave Suze točeojoj Divici Mariji. Hrvatski vjernici iz Gradišća 3. svibnja hodočastili su u jursku katedralu k čudotvornoj slici svoje Gospe koja plače. Ovo je već 54. takvo hodočašće, a tradicija se nje- guje od 1972. godine, kad je održano prvo na inicijativu prelata Ferenc Benkovića. Ono se redovito odr- žava prve svibanjske nedjelje. I ove godine sudjelovali su brojni vjernici iz Austrije, Slovačke i Mađarske.

Vjernici iz hrvatskih sela iz cijelog Gradišća okupili su se u Kate- drali Uznesenja Blažene Djevice Marije kako bi zahvalili i molili za zagovor Blažene Djevice Marije. Središnje mjesto imala je milosna slika pred kojom su hodočasnici izrekli svoje molitve i zahvale.



Svečanu misu predvodio je p. mag. Štefan Vukić OMV uz sudje- lovanje koljnofskog župnika Gábora Szarke. Otac Štefan Vukić u propovijedi je govorio o svetosti majčinskog poziva ističući majku kao zaštitnicu i utjehu, ali i povezujući lik zemaljske majke s nebe- skom Majkom Marijom.



Tijekom slavlja posebno je pozdravljen kanonik János Schmato- vits (Ivo Šmatović), koji ove godine slavi 60. obljetnicu svećeniš- tva. Hodočašće je organizirao koljnofski župnik zadužen za pa- storalni život hrvatskih vjernika u Jurskoj biskupiji Gábor Szarka, a pročitana je i poruka jurskog biskupa Andrása Veresa.

Glazbeni dio misnoga slavlja obogatili su orguljaš dr. Ivan Máasz iz Čunova i Klapa „Dičaki“ iz južnog Gradišća. Poslijepodne



je održana i marijanska pobožnost. Glavni celebrant bio je kolj- nofski župnik Gábor Szarka, dok je propovijed održao p. mag. Štefan Vukić OMV.



Hodočašće u Juru važan je izraz žive vjere i zajedništva gradišćan- skih Hrvata koji se svake godine okupljaju u tom svetištu.

Branka Pavić Blažetin / A. K. • Foto: Győri Egyházmegye (Facebook)

### CENTAR ZA ŠKOLOVANJE JURSKO-ŠOPRONSKE ŽELJEZNICE

U Vulkaprodrtstofu čedu Jursko-šopronske željeznice otvoriti centar za školovanje. Od maja čedu onde održavati školovanja i daljnje naobrazbe za vozače lokomotivov. Prvi tečaj će biti na- dopunska izobrazba za vozače, ki su se školovali u inozemstvu.

Novim centrom za školovanje kanu Jursko-šopronske želje- znice očvrstiti poziciju kot važan poslodavac u regiji i se suprot- staviti manjkanju stručnjakov.

Preuzeto: orf

## Prkačijada u Virju s Izvarcima

U Virju su se od 8. do 10. svibnja odvijali programi poznate Prkačijade, natjecanja u pečenju kolača, ali i likovna kolonija, slatka potraga za skrivenim prkačima te popodnevni nastup tamburaša iz Ledina banda i večernji nastup tamburaša Danguba benda. A sve to uz sadržajnu ugostiteljsku ponudu.



Najbolje prkače napravile su članice hrvatskog društva Izvar

Trodnevni festival slastica sve je popularnije događanje koje sve više poprima i međunarodni karakter. Bogati sajam uz brojne degustacije i natjecanje u najboljim kolačićima privukao je i ove godine brojne posjetitelje. Stručni žiri kušao je više desetaka različitih prkača.

Najbolje prkače napravile su članice hrvatskog društva Izvar iz Mađarske, druge su bile članice Društva žena Virje, a treće članice Udruge žena „Maruša” iz Maruševca. Biran je i najprkač ovogodišnje Prkačijade, a titula ide u susjedne Molve za ekipu Molvarskih prkača. Maruša je ovdje druga, a domaćice iz virovskog društva ove su godine uzele brončanu medalju. Kad je riječ o najuređenijem štandu na ovogodišnjoj Prka-



čajadi, prvo mjesto ide u Prugovac, drugo u Kapelu, a treće u Gaj.

U revijalnom dijelu Prkačijade bilo je natjecanje u punjenju breskvica, ali i tradicijskim igrama u organizaciji HPD-a „Ferdo Rusan” iz Virja. Tu je i zanimljiva smotra folkloru uz nastup kulturnih društava iz Hrvatske.

Naše žene iz Izvara već više godina sudjeluju na Prkačijadi. Hrvatska samouprava Izvara na čelu s predsjednicom Klarom Kovač organizira ekipu koja je nenadmašna u spremanju sitnih kolačića. Svaki njihov nastup izaziva pozornost, a njihov štand na Prkačijadi jedan je od najposjećenijih. Tako je bilo i ove godine, a kruna ovogodišnjeg nastupa i sudjelovanja bila je nagrada stručnog žirija za Najbolje prkače. Njihov štand bio je pun kolača, a prekrasna torta bila je glavni ukras stola. Predstavili su se s više od trideset vrsta sitnih i kremastih kolača, a s njihova stola pojelo se više od tisuću kolača i slastica.

Branka Pavić Blažetin  
Foto: Organizatori

### Dani Hrvata iz Mađarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Dani Hrvata iz Mađarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i brojnih partnera, među kojima i SKUD-a Splitsko-dalmatinske županije, te pod pokroviteljstvom Splitsko-dalmatinske županije bit će održani u lipnju 2026. godine na više lokacija diljem županije. Program je počeo još 31. ožujka 2026. gostovanjem ansambla Hrvatskog kazališta u Pečuhu s predstavom „Totovi” u Gradskom kazalištu mladih Split. Na-

stavak je uslijedio 8. svibnja nastupom Ženske vokalne skupine „Nijanse” iz Koljnofa u Poljicima (Gata) i 9. svibnja u Splitu. U lipnju će se program dodatno obogatiti gostovanjem KUD-a „Tanac” iz Pečuha, čime će se nastaviti kulturna razmjena i predstavljanje bogate baštine Hrvata iz Mađarske u Hrvatskoj. Manifestacija još jedanput potvrđuje važnost povezivanja hrvatskih zajednica izvan domovine s matičnom zemljom uz umjetnost, glazbu i kazalište jačajući kulturne veze i međusobno razumijevanje.

Branka Pavić Blažetin

# Mala stranica



## SVJETSKI DAN ZAŠTITE OKOLIŠA



Svjetski dan zaštite okoliša, koji se smatra jednim od najvažnijih događaja koji se tiču zaštite okoliša, obilježava se 5. lipnja svake godine u više od 100 zemalja. Posljednjeg desetljeća svi osjećamo posljedice klimatskih promjena (kiše, poplave, suše, hladnoća...) i njihova utjecaja na okoliš. Pritom odgovornost za njih ne snose samo politike pojedinih zemalja i nevladine organizacije, koje bi trebale više naglašavati i zagovarati okolišnu politiku. Odgovornost snose i sekundarne djelatnosti (industrija, rudarstvo, energetika...) kao najveći proizvođači

štetnih stakleničkih plinova, ali i pojedinci koji svojim razmišljanjem i životnim stilom utječu na okoliš u kojem žive. Svjetski dan okoliša upravo i zato povezuje sve sudionike procesa te se ističu zajednička nastojanja i uspjesi u postizanju i očuvanju zdravog okoliša.

### ŠTO MOŽEŠ UČINITI ZA ZAŠTITU OKOLIŠA?

**BICIKL** - Vožnjom bicikla doprinosiš zdravijem i čistijem okolišu s manjim zagađenjem zraka i manjim prometnim zagušenjima.

**TUŠIRANJE** - Treba se naviknuti na činjenicu da je voda u ograničenim količinama. Stoga je na nama da pokušamo upotrebljavati vodu što učinkovitije. Petominutnim tuširanjem svaki dan umjesto kupanja može se uštedjeti 400 litara vode tjedno.

**UMIVAONIK** - Za pranje zuba potrebno je oko dvije minute, a vodu treba puštati samo za ispiranje četkice.

**MARAMICE** - Po mogućnosti treba kupovati proizvode od recikliranih vlakana jer se njihovom proizvodnjom troši znatno manje energije te se čuva drveće.

**STAKLENE BOCE** - Kad je moguće, piće treba kupovati u bocama za višekratnu uporabu.

**PLASTIČNE VREĆICE** - Svakoga dana upotrebljavamo milijune vrećica, ponekad samo na nekoliko minuta prije bacanja. Pamučne vrećice ili vrećice od tkanine lagane su i jednostavno ih je nositi sa sobom.

Beta

## IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

Učenci Osnovne škole „Nikola Zrinski” iz Kerestura već godinama sudjeluju u projektu „Čitanjem do zvijezda”, koji je posvećen promicanju kulture čitanja među djecom. Projekt je pokrenulo Knjižničarsko društvo Međimurske županije, a keresturska djeca u njega su uključena preko III. Osnovne škole Čakovec, s kojom keresturska ustanova surađuje već dugi niz godina. Državno natjecanje okupilo je sudionike iz svih dijelova Hrvatske te iz Vojvodine i Mađarske. Prethodni zadatak za natjecanje bio je izraditi plakat na temu „Kontrast generacija”. Na svečanom programu u Čakovcu kerestursku su školu zastupali učenici Zsófia Kuzma, Áron Kunec i Nimród Surdi te ravnateljica Beata Herman i učiteljica Veronika Hanš. Tijekom dana keresturska djeca družila su se s vršnjacima iz Čakovca, a nakon programa sudionici su pogledali utvrdu i palaču Nikole Zrinskog.



## Smotra pomurskih kulturnih udruga „Veselo, veselo...”

Bez hrvatskih kulturnih udruga u Pomurju bi bilo mnogo teže očuvati pomursku popevku i kajkavsko narječje. U svakom pomurskom hrvatskom naselju djeluje pjevački zbor, a u nekima i plesna skupina ili glazbeni sastav čiji članovi ne daju da bogata pomurska glazbena kultura izbljedi. Prije nekoliko godina pokrenuta je Smotra pomurskih kulturnih udruga „Veselo, veselo...”, koja nosi naslov upravo jedne pomurske popevke u želji da se hrvatske pomurske udruge druže i da u opuštajućem ugođaju izvode hrvatske točke na veselje svih sudionika. Za organizaciju ovogodišnje smotre bio je zadužen Pjevački zbor „Petripske ružice” i 24. travnja u Petribi su se okupile kulturne udruge iz Letinje, Kerestura, Mlinaraca, Pustare, Sepetnika, Serdahela, Sumartona i Petribe kako bi dan posvetile svojoj kajkavskoj pomurskoj kulturi.



Petripske ružice na sceni

„Veselo, veselo! Samo, dečke, veselo... Naj se dekle plačeju...” Tim retkom počinje pomurska popevka koju rado pjevaju svi zborovi zato što među pomurskim popevkama nema previše veselih. Život pomurskih Hrvata bio je težak, živjeli su u velikom siromaštvu. Popevka samo „dečkima” nudi veselje, no ovaj put za to nisu marile „dekle” – one su se još više veselile uz scensku igru, ples i pjevanje.

Za veselu atmosferu zaslužne su članice petripskog pjevačkog zbora čije je gostoprimstvo uvijek uzorno. Vrlo rado druže se sa svim drugim kulturnim udrugama iz regije, što im daje snagu da i dalje njeguju hrvatsku kulturu. Nažalost, u Petribi već više od pola stoljeća nema školske ustanove u kojoj bi se kao nekoć predavao hrvatski jezik. Djeca iz mjesta bila su priključena mađarskoj školi te im je bio osiguran javni prijevoz, što je u velikoj mjeri doprinijelo asimilaciji. U Petribi najstarije stanovništvo još govori hrvatski jezik, no i među mladima ima interesa za učenjem hrvatskog jezika. U njima je čvrst osjećaj pripadnosti, no nisu imali mogućnost naučiti jezik svojih predaka.

Hrvatska samouprava Petribe na čelu s Jožom Kranicom iz godine u godinu organizira tečaj hrvatskoga jezika. Mnogi mladi žele učiti hrvatski radi održavanja prijateljskih veza s kulturnim udrugama iz Hrvatske ili radi posjećivanja matične domovine. Inače Petriba ima potpisan sporazum o prijateljskoj suradnji s mjestom Ivanovcem. Suradnja je aktivna posebice s tamošnjim kulturnim društvom, KUD-om „Katruže”.

Petripčice su se vrlo rado primile organizacije Smotre „Veselo, veselo”. Kako kažu, vraćaju se u prošla vremena kad se još i u Petribi čula hrvatska riječ među ljudima. Svaka kulturna skupina pripremila se s nekom hrvatskom programskom točkom. Bilo je narodnog plesa, pjevanja pomurskih popevaka, a najpopularnije su bile šaljive scenske igre. S tim su se pripremili i domaćini, članice Pjevačkog zbora „Petripske ružice”, kako bi i na taj način njegovale svoje kajkavsko narječje.

Beta

**SUMARTON** – Hrvatska samouprava Sumartona, Mjesna samouprava Sumartona, Samouprava XV. okruga i Hrvatska samouprava XV. okruga (Budimpešta) te Općina Donji Kraljevec 2005. godine potpisale su sporazum o prijateljskoj suradnji. Od tada su ostvareni brojni zajednički projekti i programi na kulturnom i sportskom te na drugim poljima. Općina Donji Kraljevec 8. i 9. svibnja obilježila je Dan općine na kojem su sudjelovali i predstavnici XV. okruga Budimpešte i predstavnici Sumartona, a u kulturnom programu nastupili su plesači KUD-a „Sumarton” s plesovima Hrvata iz Mađarske.

**MLINARCI** – U tome pomurskom naselju u okrilju Hrvatske samouprave Mlinaraca djeluje Pjevački zbor „Joška Vlašić” i citeraški sastav, koji uvijek prati pjevače na nastupima. Pjevačice iz Mlinaraca početkom mjeseca gostovale su na raznim manifestacijama kako bi promovirale kulturu i tradicije pomurskih Hrvata. Tako su na sajmu u Hévizu predstavile kako se prave pomurska gibanica i mazanica te je, naravno, bilo mogućnosti i za kušanje. Uz ukusne slastice pjevale su i svirale i pomurske popevke, među kojima je bila i „Mamica su štrukle peklj”.

**SUMARTON** – Udruga drvorezbara i slikara u Sumartonu, koju vodi mještalin Stjepan Radnai, više od tri desetljeća ima razgranatu suradnju sa sličnim udrugama u Hrvatskoj i Sloveniji. Tijekom organiziranih kolonija članovi partnerskih udruga zajedno stvaraju umjetnička djela i druže se. Ovaj put družilo se u Ormožu u Sloveniji kod partnerske organizacije, Likovnog kulturnog društva Ormož, na 5. Međunarodnoj likovnoj fotografsko-kiparskoj koloniji pod naslovom „Što ti je na duši”. Predsjednik sumartonske organizacije s četvero članova sudjelovao je u koloniji i stvaranju umjetnina. Uskoro, početkom ljeta, slijedi uzvratni posjet Sumartonu.

# NARODNOSNI DAN U KOZARSKOM VRTIĆU

U kozarskom vrtiću u povodu narodnosnog tjedna 20. i 21. travnja održali smo Hrvatske dane. U dvorani za tjelesni napravila sam prigodnu izložbu nošnji, tkanina i instrumenata. Ujutro je djecu dočekala narodna glazba dok su se svlačili i ulazili u svoje skupine.

Pozvala sam u goste predsjednicu Hrvatske samouprave Kozara Annu Andresz. Tijekom prijedopneva pričala je djeci o starim običajima i narodnoj nošnji. Djeca su doznala kako su žene u davnim vremenima izrađivale odjeću i kad su je nosile. Govorila je i o obradi kudjelje i lana.

S djecom smo otpjevali pjesmicu „Ja posijah lan...“ i uz pokrete pokazivali kako se sije, tuče, moči i prede lan. Pogledali smo i imenovali dijelove narodne nošnje: kapica, oplećak, podsuknja, suknja, pregača, čarape s bobicama, pakeri. Djeca su zatim mogla isprobati razne instrumente, primjerice



Izložba



Anna Andresz govori o izlošcima



Djelić izloženog

čegrtaljku, kojom su dječaci zvonili za vrijeme korizme dok su crkvena zvona šutjela, zatim klepalo i zvono koje su koristili bušari, kao i harmoniku uz koju se pleše. Na kraju smo zajedno zaplesali kolo.

Drugi dan posjetili smo Zavičajnu kuću, gdje su djeca u kuhinji razgledala stara sredstva za kuhanje i loženje te lijepo uređenu sobu. Ovdje su nam pričale Lászlóné Andresz i Mária Pasics. Djeca su s oduševljenjem gledala i slušala nove informacije, a nekolicina je postavila i pitanja. Na kraju smo zajedno zapjevali.

U sljedećim danima uslijedili su njemački dani.

Tünde Andrić  
odgajateljica

## Posjet učenika iz Bizonje Hrvatskoj

Učenici škole iz Bizonje posjetili su svoju partnersku školu u Hrvatskoj od 4. do 6. svibnja 2026. godine. Tijekom trodnevnog programa djeca su bila smještena kod obitelji, gdje su imala priliku upoznati svakodnevni život svojih domaćina, vježbati jezik te sklopiti nova prijateljstva.

Bili su na izletu u Mariji Bistrici, gdje su upoznali kulturnu i vjersku tradiciju toga kraja. Također su sudjelovali na zanimljivoj radionici u Znanstvenom parku Oroslavja. U večernjim satima organizirane su zajedničke sportske aktivnosti koje su dodatno povezale učenike dviju škola. Posljednjega dana učenici su imali natjecanje po ekipama na kojem su pokazali svoje znanje, spretnost i timski duh.

Naše putovanje bilo je puno doživljaja, što je ujedno pridonijelo razvoju njihova jezičnog znanja i produblivanju prijateljstva među učenicima i nastavnicima.

Podupiratelji su programa Hrvatska samouprava Bizonje, Mjesna samouprava Bizonje, Hrvatska samouprava Đurško-mošonsko-šopronske županije, Zaklada NABIT-NONSTOP za učenike škole u Bizonji.

Sudionici im zahvaljuju na pomoći.

Izvor: Suli Bezenyei (Facebook)

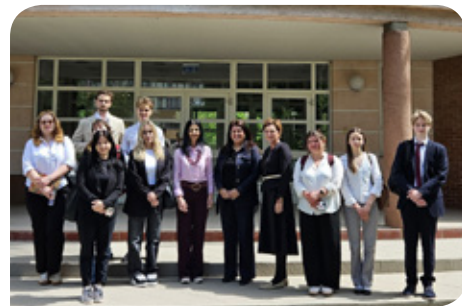


U Mariji Bistrici

## Karikature iz bilježnice Jose Ostrogonca



## Posjet predstavnica Hrvatske matice iseljenika HOŠIG-u



U sklopu dvodnevnog radnog boravka u Budimpešti zamjenica ravnatelja Hrvatske matice iseljenika Ivana Rora i glavna urednica časopisa „Matica“ Jelena Badovinac Dimitrijević 6. svibnja posjetile su HOŠIG.

Gošće su dočekale glavna ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan i doravnateljica Rita Grbavac. Tijekom susreta glavna ravnateljica predstavila je rad ustanove kojoj je na čelu, njezinu odgojno-obrazovnu djelatnost te istaknula važnu ulogu škole kao kulturno-prosvjetnog središta hrvatske manjine u Mađarskoj. Posebno je naglasila aktivnosti kojima škola čuva i njeguje hrvatski jezik, kulturu i nacionalni identitet. U sklopu posjeta gošće su razgledale školu, kabinete predmetne nastave, razrednu nastavu i vrtić.

Na sastanku je dogovorena buduća suradnja HOŠIG-a i Hrvatske matice iseljenika. Škola će se aktivno uključiti u programe i projekte Hrvatske matice iseljenika, a razgovaralo se i o mogućnosti predavljanja HOŠIG-a u prostorijama Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu.

Izvor: HOŠIG

**ZAGREB** – „Sollen wir Magyaren werden? Fünf Briefe geschrieben aus Pesth an einen Freund an der Theis / von D. H.“ („Trebamo li postati Mađari? Pet pisama napisanih iz Pešte prijatelju na Tisi / autora D. H.“) puni je naziv brošure objavljene 1833. godine u Karlovcu u izdavačkoj kući Johanna Nepomuka Prettnera. Napisana je na njemačkom jeziku uz nekoliko fragmenata na mađarskom, latinskom te nekoliko slavenskih jezika. Izdavačka kuća Srednja Europa iz Zagreba objavila je knjigu Kristiana Novaka „Ukrotiti pticu grabljivicu: Filološka i diskursna analiza protumađarizacijske brošure *Sollen wir Magyaren werden?* (1833)“.

U toj je knjizi provedena temeljna filološka i diskursna analiza te brošure, a objavljuje se i njemački transkript te prvi hrvatski prijevod.

Kritički prijepis, prijevod, analiza i interpretacija jednoga u svoje vrijeme nesumnjivo utjecajnoga, a poslije gotovo neistraživanoga dokumenta hrvatske kulturne, književne i političke povijesti predstavlja izniman prilog hrvatskoj filologiji, društvenim znanostima, humanistici i kulturi uopće.

**PEČUH** – Tradicija je da se maturanti Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“ prije mature zajednički pomole na svetoj misi za maturante koja se služi na hrvatskom jeziku. Sveta misa već više od jednog desetljeća služi se u crkvi nedaleko od škole, takozvanoj racvaroškoj crkvi. Svetu misu služio je povjerenik Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije i sigetski župnik Gabrijel Barić, a pjevao je Ženski pjevački zbor „August Šenoa“. Okupili su se tako 28. travnja na svetoj misi maturanti, njihovi najbliži te njihovi nastavnici.

**PEČUH** – Živopisni zvuk Balkana i čaroliju plesova dočarao je Tamburaški sastav „Misija“ u četvrti Zsolnay 24. travnja. Izvodili su autentičnu hrvatsku, srpsku i makedonsku narodnu glazbu. Tijekom plesne radionice sudionici su, uz pomoć Vesne Velin, imali priliku upoznati karakteristične plesove južnoslavenskog prostora. Plesnjak u organizaciji sastava „Misija“ nije bio samo ples i glazba nego i pravo zajedničko iskustvo – prilika za susret, zajedničko pjevanje, otkrivanje kultura i bezbrižno druženje.